

GJUT ELDSTADEN AV BETONG

Om du gjuter en eldstad av betong, kan du få ett både enkelt och snyggt resultat. Och **du kan lätt måttanpassa den** så att du får den storlek som passar bäst hemma hos dig.

Gör Det Själv

! SVÅRIGHETSGRAD

Du måste se till att trycka ner formen ordentligt över bollen, så att skarven blir tät. Och vibrera betongen grundligt, men försiktigt.

LÄTT SVÅRT

🕒 TIDSÅTGÅNG

1 dag + härdning.

📦 PRIS

Ca 2.000 kronor. Använder du vanlig betong istället för fiberbetong, sparar du en del. Men det kräver armeringsnät, som kan vara lite svårt att kontrollera.

🔧 MATERIAL

12 mm formplywood (1 skiva):

- 1 botten till gjutform (A), 80 x 80 cm
- 2 sidor (B) à 20 x 80 cm
- 2 sidor (C) à 20 x 82,4 cm

Dessutom:

- Skruv, 4 x 40 mm
- Fiberbetong, 6 x 25 kg (styrka 30 MPa)
- Pilatesboll

🔧 SPECIALVERKTYG

- Betongblandare
- Betongslip
- Stavvibrator

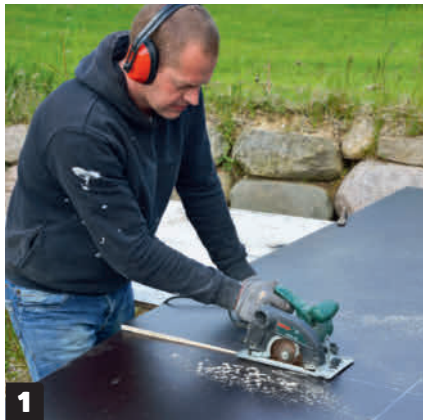
Det går lätt att komma åt att lägga ved på den här eldstaden, eftersom den inte har höga kanter.

Gör formen

Till gjutformen använder vi formplywood, som är vattenfast och har en väldigt slät yta. Kan du acceptera ett mindre slätt resultat, kan du använda vanlig plywood som är lite billigare.

I princip kan du göra eldstaden nästan hur stor du vill. Du måste dock tänka på att betong är tungt, så ju större formen är desto tyngre blir eldstaden.

Det speciella med gjutformen är att ett hål sågas i botten, så att formen passar ner över en stor boll. Bollens form ger eldstaden den rundning som utgör själva eldstaden.

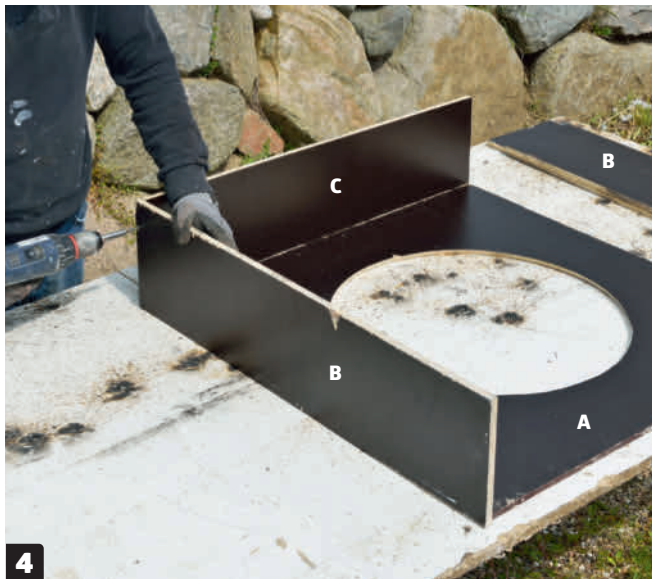
Såga ut delarna till gjutformen när du har markerat var du ska såga. Här sågas med en cirkelsåg, men du kan också använda en fogsav eller en sticksåg.

Rita en cirkel på skivan för fördjupningen i gjutformen. Med ett spik i skivans mitt kan du fästa en linjal eller ett snöre, som kan snurras runt medan du ristar med en spik genom ett hål. Då får du en cirkel.

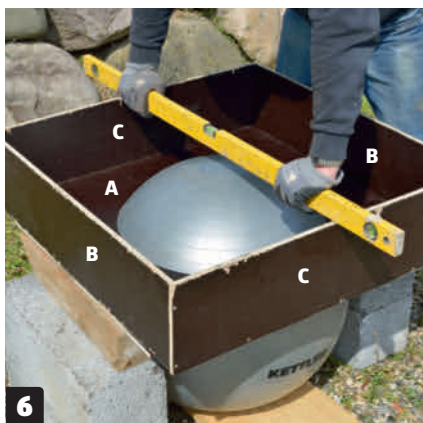
Cirkeln sågas ut med en sticksåg så att det blir ett hål i skivan. Hålet blir fördjupningen i den färdiga eldstaden. Borra först ett hål vid strecket, så att sticksågens blad kan komma igenom skivan.

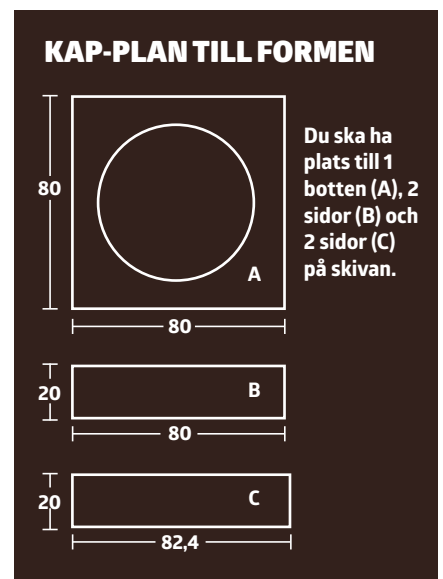
Formen sätts ihop när alla delar har sågats ut. De fyra sidorna (B och C) fästs i hörnen och i botten (A) med 4 x 40 mm skruv. När formen sätts ihop, placeras den på en stadig uppklossning.

Det gäller att vara kreativ när du ska göra rundningen i gjutformen. Här använder vi en stor pilatesboll som formen trycks ner över ordentligt.

Formen placeras på en boll mellan två uppklossningar som passar till bollen. Då kan du trycka fast formen ner mot bollen, så att skarven nästan blir helt tät. Viktigt! Kolla så att formen står vågrätt.

Gjut eldstaden

När formen är färdig, kan du sätta igång att blanda betongen. Den betong som du använder ska ha en styrka på 30 MPa. Om du använder torrbetong, som vi gör här, framgår styrkan på förpackningen.

Torrbetong är lätt att använda. Du tillsätter bara vatten enligt instruktionerna på förpackningen, då är du säker på att blandningsförhållandena blir rätt.

1

Här använder vi en betongblandare för att blanda betongen. Du kan också blanda den i t ex en skottkärra.

2

Betongen fylls i formen. Håll ner den försiktigt lite åt gången. Fördela jämnt runt bollen och packa ihop den efterhand, så bra du kan. Betong fylls i ända upp till kanten.

3

När betongen har blandats har du cirka 45-60 minuter på dig att arbeta med den.

4

Betongen ska vibreras för att se till att det inte finns luftbubblor. En stavvibrator är effektiv för det ändamålet.

HYR EN STAVVIBRATOR

Det är viktigt att betongen vibreras ordentligt, så att det inte finns kvar luftfickor i det som du gjuter.

En stavvibrator är supereffektiv för att göra det. En sådan kan du ha tur att kunna hyra i en större byggmarknad. Annars kan du hitta den hos företag som hyr ut maskiner och liknande.

Har du tålmod och är gjutprojektet inte allt för stort, kan du även komma långt med att sätta en kraftig bult i en slagbormaskin och därefter slå med den på formens sidor.

Förstärk formen och vibrera betongen. Skruva fast en förstärkning i ett kryss överst på formen innan du vibrerar. Vid vibrering blir betongen nämligen mer flytande och trycket ökar från sidorna. Därför måste formen förstärkas.

Finish

När betongen har härdat i 4-5 dagar, kan du ta bort formen. Det finns vissa ställen med ojämnheter som måste skäras bort för att få eldstaden riktigt fin.

Det grova klarar du med en vinkelslip och om du även vill finslipa ytan, kan du använda en betongslip. Det gör vi här, eftersom vi vill ha en yta som ser lite ut som terrazzo.

På ny betong kan du ofta se lite kalkutfällningar som får betongen att se ljusare ut. De försvinner med tiden.

Här efterbehandlas eldstaden med bivax för att göra den smutsavvisande.

1

Ta bort gjutformen. Först lossas skruvarna så att du kan ta bort alla sidorna. Tag ner formen från uppklossningen, så att du lättare kan arbeta med den. Kom ihåg att vända den rätt från början; den är tung.

2

Bottenplattan sågas loss. Den kan mycket väl ha fastnat i betongen. Här använder vi en cirkelsåg som kan ställas in på höjden, så att klingan inte når så djupt att den sågar spår i betongen.

3

Slipa rundningen

så att det blir en fin övergång till fördjupningen. Använd en vinkelslip med diamantkapskiva. Kom ihåg skyddsglasögon.

Det dammar en del när du kör med vinkelslip i betong. Så en skyddsmask är en bra idé.

4

Ytan slipas så att eldstaden får ett mer terrazolikt utseende. Det kan du göra med en betongslip (kan hyras). Till sist behandlas betongen med bivax som ger en snygg och smutsavvisande yta.

SNYGGA YTOR

Betongytan kan varieras på många sätt. Du kan t ex använda formens material för att ge en bestämd finish. Använder du t ex vanlig plywood till gjutformen, blir det små "spår" i betongens yta.

Efterbehandling som slipning och fasade kanter kan också ge betongen en särprägel.

Här efterbehandlar vi med bivax. Det gör ytan snygg och samtidigt smutsavvisande. Efterbehandling med vax ett par gånger om året är en fördel.

Bivax stryks på med en torr bomullstrasa. Ytan behöver ofta ett par strykningar innan den är mättad.